

ONS KENMERK 2022.0137/IRe/KAk
BEHANDELD DOOR [REDACTED] en [REDACTED]
DATUM 3 oktober 2022
BETREFT Vergunning voor nieuwe PFAS-normen
voor Kaliwaal

Beste [REDACTED],

Sinds 2003 wordt door Grondbank GMG, onderdeel van K3Delta BV, in de plas de Kaliwaal in Beneden-Leeuwen zorgvuldig baggerspecie (waterbodem) samengebracht. Baggerspecie komt vrij bij onder andere het onderhoudswerk (baggerwerk) aan watergangen. De Kaliwaal is een zogenaamd 'depot' waar baggerspecie onder voorschriften kan worden opgeslagen. De afgelopen drie jaar lag het onderhoudswerk aan watergangen in heel Nederland grotendeels stil door de stoffengroep 'PFAS'. Dit is ook uitgebreid in het nieuws geweest. Ook in de Kaliwaal is sindsdien geen materiaal meer geaccepteerd. Graag brengen wij u op de hoogte van de stand van zaken rondom onze aanvraag bij de provincie Gelderland om waterbodem met verantwoorde PFAS-normen toe te passen in de Kaliwaal.

Gemaakte afspraken in het verleden

Wij hebben met onder andere de provincie Gelderland en Rijkswaterstaat afspraken gemaakt over de vulling van het depot de Kaliwaal en daarvoor hebben Rijkswaterstaat en de provincie in 2003 vergunningen verleend. Onderdeel van die afspraken was ook dat wanneer de berging van de baggerspecie is voltooid, we het depot afdekken met daarvoor geschikte waterbodem (de leeflaag). Het zijn afspraken die zijn gemaakt in een tijd waarin PFAS nog niet bekend was. Maar deze afspraken moeten wij nakomen, net als in ieder ander project dat we realiseren.

Nieuwe PFAS-norm voor afronding van het werk in de Kaliwaal

Om de Kaliwaal volgens onze verplichtingen af te ronden volgens de afspraken die in het verleden met de provincie Gelderland en Rijkswaterstaat zijn gemaakt, is er nog materiaal nodig. Dat is zonder (PFAS-)normen specifiek voor deze locatie bijna onmogelijk. Daarom hebben we daarvoor verantwoorde normen aangevraagd. Uiteraard na grondig onderzoek door meerdere onafhankelijke adviesbureaus, dat zo'n drie jaar in beslag heeft genomen. Deze onderzoeken zijn nu afgerond en de provincie is nu voornemens een vergunning aan ons te verlenen om met deze normen te mogen werken. Deze vergunning ligt vanaf maandag 3 oktober zes weken ter inzage bij de provincie. Met deze normen zou het werk in de Kaliwaal goed en veilig kunnen worden voortgezet en afgerond.

We maken voorlopig geen gebruik van de vergunning

Maar ondanks dat is aangetoond dat het toepassen van baggerspecie met de in de vergunning opgenomen PFAS-normen verantwoord zou kunnen, hebben wij begrip voor de maatschappelijke discussie die rondom deze stoffengroep gaande is. Wij vinden ook dat onze verantwoordelijkheid voor natuur en omgeving verder gaat dan ons alleen te houden aan gemaakte afspraken zoals we die sinds 2003 met Rijkswaterstaat en de provincie hebben gemaakt. En dat geldt voor alle projecten die wij realiseren: wij vinden dat onze verantwoordelijkheid verder gaat dan wet- en regelgeving en gemaakte afspraken. Wij willen maatschappelijk gewenste ontwikkelingen realiseren, die kunnen rekenen op draagvlak. Als dat niet zo is, of door de tijd verandert, vinden wij dat wij daarop moeten inspelen.

Daarom hebben wij besloten om voorlopig geen gebruik te gaan maken van de vergunning, totdat er samen met de provincie Gelderland en met Rijkswaterstaat een passend alternatief is gevonden om de Kaliwaal goed af te ronden en waar bovendien breed draagvlak voor is. Daarover zijn en blijven wij graag met alle betrokken partijen in overleg. We zetten ons daarbij ook graag in om passende wet- en regelgeving voor grond- en baggerstromen in Nederland te helpen bewerkstelligen; helder en eenduidig beleid waar het nu nog aan ontbreekt.

Mocht het niet lukken om met elkaar een passend alternatief te vinden, dan zullen wij de Kaliwaal volgens de eerder gemaakte afspraken en met de nu verleende vergunning afronden, uiteraard op de veilige en zorgvuldige manier zoals die van ons verwacht mag worden en zoals we dat ook van onszelf verwachten.

Meer informatie en contact

We kunnen ons voorstellen dat u naar aanleiding van deze brief nog vragen heeft. In de bijlage bij deze brief vindt u meer informatie over de Kaliwaal, het werk en het onderzoek naar verantwoorde normen. Uiteraard staan wij u ook graag te woord. U kunt contact opnemen met [REDACTED] via [REDACTED]@k3.nl en [REDACTED] of met [REDACTED] via [REDACTED]@k3.nl en [REDACTED]

Met vriendelijke groet,

K3Delta BV

Bijlage: Achtergronden

Berging van waterbodembodem in de Kaliwaal

De Kaliwaal is sinds 2003 een van de gecontroleerde locaties, een zogenaamd 'depot', waar waterbodembodem uit het riviersysteem met een bepaalde mate van vervuiling onder voorschriften verantwoord kan en mag worden opgeslagen.

Vervuiling komt overal voor

Rivieren en hun uiterwaarden, kanalen en andere wateren moeten met enige regelmaat op diepte gebracht worden (gebaggerd) om ze goed bevaarbaar te houden, maar ook om de waterafvoer en daarmee de hoogwaterveiligheid te waarborgen. Daarbij wordt het bovenste deel van de waterbodembodem weggegraven.

Een groot deel van die waterbodembodem, en ook de bodembodem in uiterwaarden, is vervuild door het aangevoerde rivierwater. Dit komt vooral uit het verleden. Toen was er namelijk er veel minder milieuwetgeving en werden veel afvalstoffen door de industrie in het rivierwater geloosd. Daarmee kwam het in de bodembodem van rivieren en in de uiterwaarden terecht. Vanuit de overheid is vanaf de jaren '70 nagedacht over de optimale oplossing. Daarbij is bedacht dat het beter is om de weggegraven waterbodembodem op een gecontroleerde locatie op een zorgvuldige manier bij elkaar te brengen, in te pakken en af te dekken. Dat werd/wordt gedaan in een aantal daarvoor aangewezen depots, waaronder de Kaliwaal. Op deze wijze wordt het totale riviersysteem schoner. De Kaliwaal vormt daarmee een oplossing voor het schoonmaken van het riviersysteem.

PFAS

Door onder andere nieuwe onderzoeksmethoden komen er ook weer nieuwe stoffen op in ons riviersysteem. PFAS is zo'n nieuwe stof. In 2019 kwam de stof PFAS in beeld. PFAS is de verzamelnaam voor ruim 6000 chemische stoffen (poly- en perfluoralkylstoffen) en komt helaas door toedoen van de mens ook overal in het rivierensysteem voor. Bovendien wordt het nog altijd geloosd door de industrie. Toen PFAS in beeld kwam, zijn bijna alle onderhoudswerkzaamheden aan watergangen in Nederland plotsklaps stilgelegd. Dit in afwachting van de bepaling van verder onderzoek en normen voor de hoeveelheid PFAS die er in grond en baggerspecie mag zitten om toch veilig toegepast te kunnen worden.

Onderzoek naar verantwoorde normen voor nieuwe stoffen

Sinds 2019 zoeken we in nauwe afstemming met provincie Gelderland, Rijkswaterstaat, Omgevingsdienst Regio Nijmegen, Deltares en SWECO naar verantwoorde normen voor waterbodembodem die PFAS bevat. Want wij willen en moeten voldoen aan de verplichting die ons is gesteld: het goed afronden van de Kaliwaal. En onder goed verstaan we 'verantwoord'. Om die ontwikkeling goed af te ronden, is er nog materiaal nodig. Dat is met de huidige (PFAS)-normen bijna onmogelijk of zou een onwenselijk lange termijn met zich meebrengen.

We hebben een onafhankelijk ingenieursadviesbureau (Sweco) laten onderzoeken of het mogelijk is om op een verantwoorde manier toch waterbodembodem waar PFAS-stoffen in zitten te accepteren in de Kaliwaal. Dit blijkt mogelijk en is uitgebreid voorgesproken met en getoetst door Deltares, Arcadis, Omgevingsdienst Regio Nijmegen, de provincie Gelderland en Rijkswaterstaat. Daarna hebben wij bij Rijkswaterstaat en de provincie Gelderland een verzoek ingediend voor een

verantwoorde PFAS-norm voor de Kaliwaal.

Zorgvuldig en verantwoord

Met alle onderzoeken en de daaruit voortgekomen veilige normen, zou op een verantwoorde manier PFAS-houdende waterbodemplakken kunnen worden geaccepteerd in de Kaliwaal. De provincie Gelderland is nu, na uitgebreid onderzoek en overleg, voornemens om een vergunning te verlenen om weer waterbodemplakken met een vastgestelde PFAS-norm in de Kaliwaal te kunnen accepteren. Hiermee kan het project afgewerkt en afgerond worden.

Hiermee is een verantwoorde oplossing gevonden voor (een deel van) de PFAS-problematiek voor waterbodemplakken die Nederland momenteel nog steeds in haar greep houdt. Zware PFAS-verontreinigingen zullen nog altijd niet mogen worden geaccepteerd en worden afgevoerd naar rijksdepots die daarvoor bedoeld zijn. Voor lichtere PFAS verontreinigingen zou de Kaliwaal met deze normering weer open kunnen. Dat zou er bovendien voor zorgen dat transportafstanden waarover de ontgraven waterbodemplakken nu vervoerd wordt en gepaard gaat met de nodige CO₂ en stikstofuitstoot, beperkt kan worden. Bovendien zou PFAS dan uit het riviersysteem verdwijnen en kunnen we de veiligheid van grond en water in de Kaliwaal en haar omgeving waarborgen.

Voorlopig geen gebruik van de vergunning

Met de vergunning van de provincie zou er verantwoorde ruimte zijn om weer waterbodemplakken met een beperkt PFAS-gehalte te kunnen accepteren in de Kaliwaal. Maar zoals hiervoor aangegeven, hebben wij besloten om voorlopig geen gebruik te maken van deze vergunning. In de praktijk betekent dat dat de werkzaamheden in de Kaliwaal voorlopig nog niet hervat zullen worden.

Graag vervolgen wij de komende tijd onze gesprekken met de provincie Gelderland en Rijkswaterstaat om tot een passend alternatief te komen om de Kaliwaal af te ronden. Ook gaan we graag met de gemeenten Druten en West Maas & Waal en de omgeving in gesprek om de afronding van deze uiterwaard tot een succes te maken.

Eenduidige wet- en regelgeving

We zetten ons daarbij ook graag in om passende wet- en regelgeving voor grond- en baggerstromen in Nederland te helpen bewerkstelligen; helder en eenduidig beleid waar het nu nog aan ontbreekt.